

Пробойв О.А., к.е.н., Духович Х.В., студентка групи МЕМТ-31
Івано-Франківський інститут менеджменту ТНЕУ, Україна

ВПЛИВ ПОЛІТИЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ В АФРИКАНСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ НА ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ

Сучасні глобалізаційні тенденції на фоні підвищеної цінової волатильності у посткризовий період загострюються через політичну нестабільність в світі і знаходять яскраве відображення у діяльності міжнародних товарних та фінансових ринків. Нещодавні події в Єгипті, Лівії і Тунісі та економічні зміни, що були спричинені цими подіями, визначають *актуальність обраної теми* і потребують дослідження впливу політичної нестабільності в африканському континенті на діяльність міжнародних товарних ринків інших країн.

Мета і цілі дослідження полягають у виявленні впливу політичної нестабільності, що склалась на африканському континенті, на діяльність міжнародних товарних ринків.

Основними завданнями при проведенні дослідження є проаналізувати зміни на міжнародних товарних ринках та дослідити вплив політичної нестабільності на африканському континенті на економіку інших держав.

Результати дослідження. Африка – континент, рівень економічного розвитку якого докорінно змінився за короткий час. Притік іноземного капіталу в економіку африканських держав і діяльність всесвітніх ТНК зумовили трансферт новітніх технологій, розбудову відповідної інфраструктури, підвищення рівня життя місцевого населення. Деколонізація стала передумовою сучасного соціально-економічного розвитку, з однієї сторони, а з іншої – прискорила соціальне розташування, збільшила вплив на континент НТР, призвела до бурхливого розвитку міст та загострення конфронтації європейської культури.

Однак, зараз Єгипет, Лівія й Туніс перетворився на епіцентр громадянського повстання [1], [2], [4]. З 15 лютого в лівійських провінціях йдуть акції протесту з вимогою відставки уряду Каддафі, який править країною близько 40 років. У сутичках із силами безпеки та іноземними найманцями загинули до 6 тис. чол. Тисячі молодих людей тікають з Тунісу в Європу. Акції протесту тривають в даний час і в інших країнах Близького Сходу та Північної Африки, зокрема в Бахреїні, Йемені і Омані, Алжирі, Сирії, Йорданії.

Зазначені політичні події позначаються на економіках цих країн, а в умовах інтеграції й глобалізації світових товарних та фінансових ринків, ескалація конфлікту в Лівії здійснює суттєвий вплив на світові ціни на нафту.

Оскільки азіатсько-африканські країни є найбільшими експортерами «чорного золота» на світових товарних ринках, тому скорочення обсягів експорту нафти призвело до підвищення попиту на цей стратегічний ресурс і зростання курсів на товарних біржах [5]. Зокрема, середньомісячна ціна на нафту марки Light Sweet у лютому на Нью-Йоркській товарній біржі Nymex становила 105 дол. США за барель, тоді як у січні 2011 року ціна сягала позначки 97 дол. США за барель, а у грудні 2010 року – 91,8 дол. США за барель [3]. Зростаючий біржовий тренд на нафту на Нью-Йоркській товарній біржі зображено на рис. 1.

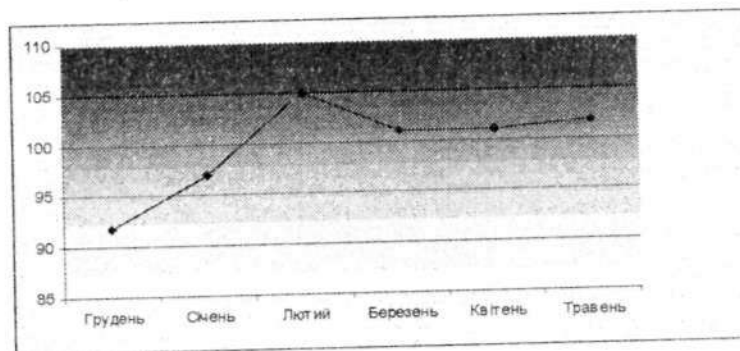

Рис. 1. Зростаючий тренд на нафту в доларах США на Нью-Йоркській товарній біржі протягом грудня 2010—травня 2011рр.

Подібні тенденції спостерігаються і на інших міжнародних товарних біржах. Вартість ф'ючерсу на нафту марки Brent за листопад на Лондонській біржі ICE зросла до \$84,48 за барель, тоді як за підсумками торгової сесії 2 грудня 2010р. ціна січневого ф'ючерсу Brent підскочила на \$1,82 або на 2% і закрилася на позначці \$ 90,69 за барель. За результатами торгової сесії станом на 2 люте 2011р. ціна березневого ф'ючерсу Brent збільшилася на \$0,6 або на 0,6% і закрилася на позначці \$ 102,34 за барель. Зростаючий тренд на нафту на Лондонській товарній біржі зображено на рис. 2.

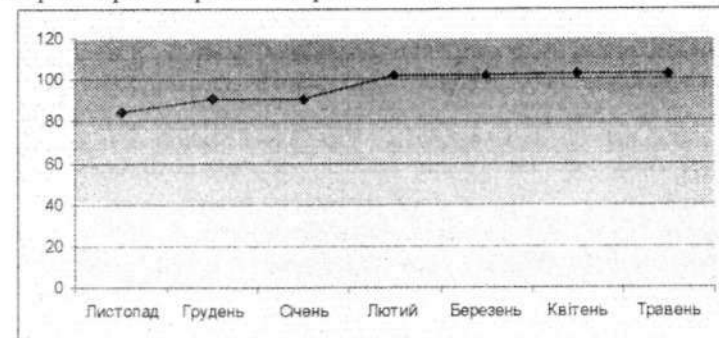

Рис. 2. Зростаючий тренд на нафту в доларах США на Лондонській товарній біржі впродовж листопада 2010 – травня 2011рр.

Водночас, зростання цін на міжнародних товарних біржах супроводжувалося падінням курсу долара на світових валютних ринках. Американський долар напередодні помітно подешевшав проти євро та інших провідних світових валют, що додатково забезпечило привабливі умови для спекулятивних покупок нафти та інших товарних активів, ціни на які встановлено у валюті США.

Висновок. На основі проведеного дослідження можна стверджувати про значний вплив країн Африканського континенту на економіку інших країн світу. Політична нестабільність окремих країн позначилась на структурі експорту, імпорту й участі держав у світогосподарських зв'язках, спричинила підвищення цін на нафту, що є позитивним явищем для арабських країн і Росії, які виступають потужними експортерами, і негативним для країн-імпортерів нафти в Європі. Революція в Лівії, Єгипті, Тунісі призвела до підвищеної волатильності цін на міжнародних товарних ринках, а також вплинула на падіння курсу долара США відносно інших валют через зростання витрат уряду на воєнно-оборонний комплекс, що створило відповідні передумови для спекулятивних покупок нафти і відносно пом'якшило негативний вплив росту цін на неї відповідно. З іншого боку, для економіки США вигідними є революційні події в Лівії, Єгипті, Тунісі, які можливо і були спричинені політикою панування США над країнами-експортерами сировини для того, щоб встановити свій контроль

під виглядом нової влади, і щоб не дати можливість цим країнам промислово розвиватись, постачаючи на світовий ринок не сировину, а готову продукцію, яка є значно дорожчою і забезпечує країні суттєвий надприбуток.

Література:

1. Єгипет: до чого приведе революція? – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://h.ua/story/315054/>.
2. Белая гвардия Туниса на пути революции. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rian.ru/analytics/20110303/341654142.html>.
3. Ціна нафти WTI 2 березня 2011 р. вперше з вересня 2008 р. встановилася вище за рівень 100 дол./бар. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/newslinc/show/tsena-nefti-wti-2-marta-2011-g-vpervye-s-sentyabrya-2008-g-ustanovilas-03032011092000>.
4. Ливия в ожидании интервенции. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rian.ru/world/20110301/340806602.html>.
5. Цены на нефть подскочили на фоне нестабильности на Ближнем Востоке – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rian.ru/trend/middle_east_oil_20110224/.